

Betekeniseconomie: Ode aan **Thay**

Op 21 jarige leeftijd maakte ik een reis naar Thailand die mijn leven grondig zou veranderen. Ik stond destijds op het punt om mijn studie Politicologie af te ronden en was een anarchist in hart en nieren. Ik wist wel dat Thailand een boeddhistisch land was, maar daar vond ik vooral van alles van. Ook boeddhisme was opium van het volk. Vond ik. Tot die dag dat ik nietsvermoedend een tempelcomplex binnenliep om een paar foto's te maken.

TEKST **KEES KLOMP** | BEELD **ALFRED OOSTERMAN**

Ik liep op een soort gigantische binnenplaats af op een al even gigantisch Boeddhabeeld, en er gebeurde iets onverwachts met me. Ik voelde een soort warme gloed in mijn borst. Heel fysiek. En deze gloed voelde goed. Het was heel heftig maar totaal niet eng. En tegelijkertijd met de warmte die mijn borstkas vulde, hoorde ik een stemmetje in mijn hoofd zeggen 'ga een boek kopen en over het boeddhisme lezen'. Dat ben ik gaan doen; het werd het boek 'In Het Hart

van Boeddha's Leer' van Thich Nhat Hanh. Dat boek heeft mijn leven in één ogenblik ingrijpend veranderd. Elke pagina die ik las was een ware mokerslag. Elke pagina was gevuld met de dingen waar ik als geëngageerd mens al jaren mee in de weer was, maar dan allemaal met een positieve insteek in plaats van de negatieve insteek die ik gewend was. Ik was anti-haat, maar in dit boek las ik opeens dat je ook pro-liefde kon zijn. Ik was helemaal verkocht, voelde tot in mijn diepste diepten dat het boeddhis-

Kees Klomp: "Geen Thich Nhat Hanh, geen Betekeniseconomie..."

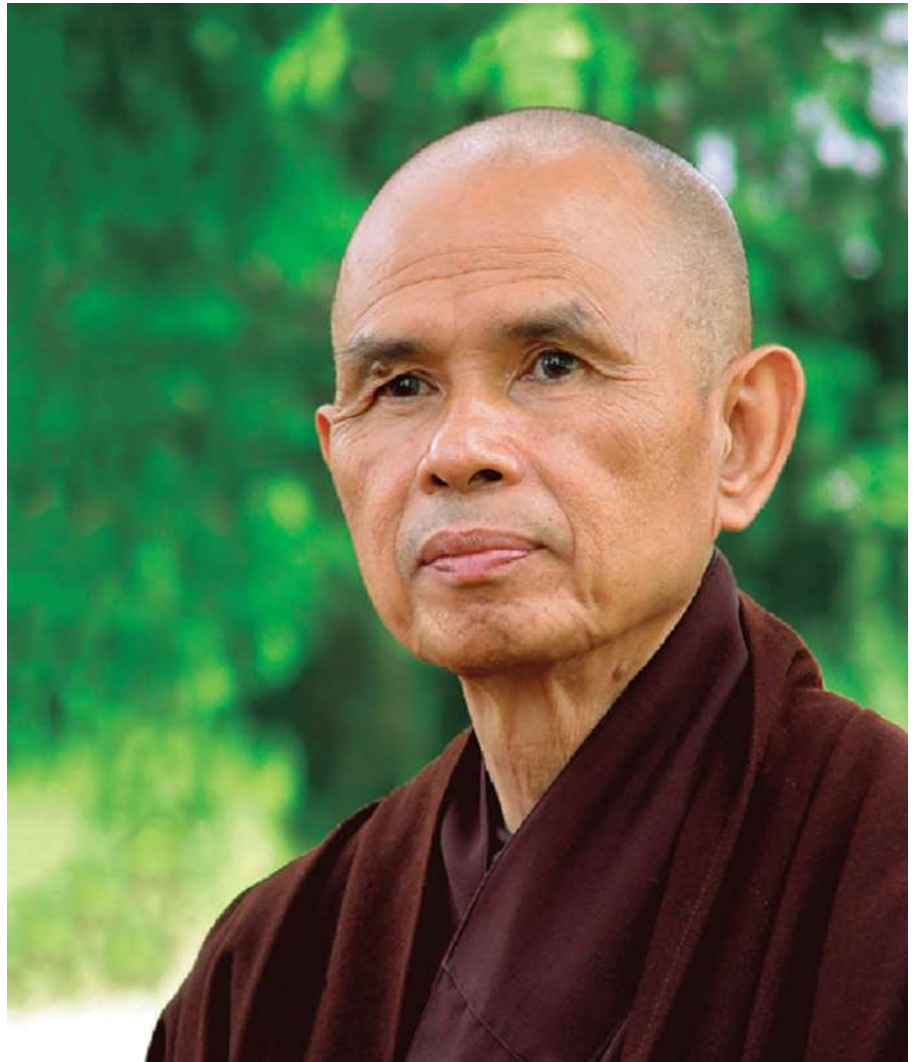
me mijn pad was, en ben dat gaan bewandelen.

BLOEM

In eerste instantie deed ik dat jaren parttime. Ik werkte als adviseur bij grote reclamebureaus, en was een devote boeddhist by night (die welzijn voor alle levende wezens wenste) en een typische marketingman by day (die bedrijven hielp om hun producten te verkopen ook al waren deze allesbehalve goed voor alle levende wezens). Rond 2005 was ik bij een dharmalezing waarin een van Thich Nhat Hanh's monniken ons aanwezig een bloem voorhield en vroeg wat we zagen. Eén van de aanwezigen zei vrijwel meteen "een bloem". De monnik knikte en vroeg of we misschien nog meer konden zien. Een andere deelnemer antwoordde dat de bloem bestond uit verschillende bloem-onderdelen: een stengel, blaadjes, meeldraadjes. De monnik knikte wederom en vroeg ons desondanks om nog meer te zien in de bloem. Het bleef stil totdat de monnik ons een vraag stelde: "Zien jullie het zaadje in de bloem? Want een ding is zeker, geen bloem zonder zaadje. En zien jullie de bodem in de bloem? En de zon? En het regenwater? Zien jullie dat de bloem geen ding is, maar een samenwerking van het hele universum? De bloem inter-is. Haal een van deze niet-bloem-elementen weg en de bloem kan niet ontstaan en bestaan. Geen zaad, geen bloem. Geen zon, geen bloem. Geen regen, geen bloem."

FUNDAMENT

Ik weet nog dat ik dagen in de war was van dit leermoment. Niet alleen zorgde dit bloem-voorbeeld van interzijn (interbeing) dat ik Karma – het afhankelijke ontstaan en bestaan der dingen – eindelijk écht begreep, het zorgde vooral ook voor een radicale verandering in mijn professionele leven. Als alles in een interzijn-relatie verkeert, heeft alles wat ik doe impact op alles. Altijd. Ik kan geen activiteiten ontplooiën die geen invloed uitoefenen op al het

“MY ACTIONS ARE MY ONLY TRUE BELONGINGS. MY ACTIONS ARE THE GROUND ON WHICH I STAND.”

andere leven op aarde. Dat is onmogelijk. Daarmee is er eigenlijk geen sprake van maatschappelijke verantwoordelijkheid als deugd. Het is niet goed dat mensen goed doen voor de wereld. Er is feitelijk gezien sprake van maatschappelijke aansprakelijkheid. Ik ben ten alle tijden aansprakelijk voor mijn gedrag; of ik me daar nou bewust van ben of niet. Elk gedrag sorteert altijd ef-

fect. Zoals Thay het ooit zo prachtig verwoordde: "My Actions are my only true belongings. My actions are the ground on which I stand."

NORM

Goed doen is daarmee niet langer een uitzonderlijke deugd, maar de norm. We kunnen niet anders dan goed doen, omdat alleen onze goede daden tot goede gevolgen kunnen/zullen leiden. Ik besepte me dat ik ook professioneel alleen moest gaan. Ik kon geen enkele concessie meer doen aan de interzijn-werkelijkheid, nam ontslag bij het prestigieuze reclamebureau waar ik werkte, begon mijn bedrijfje Karmanomics, en probeerde een gedachtegoed te ontwikkelen wat het goed doen van bedrijven tot norm verhief. Ik noemde dat gedachtegoed Betekeniseconomie. ■